АНАЛІЗ МОЖЛИВИХ НАСЛІДКІВ ЗМІЦНЕННЯ ТА ЗНЕЦІНЕННЯ ОБМІННОГО КУРСУ ГРИВНЯ/ДОЛАР

Мельник О. І., Подужайло О.В.

Для вибору економічно обґрунтованої та зваженої стратегії валютно-курсової політики, здатної забезпечити умови для економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності країни та зростання доходів населення, необхідно чітко визначити, який вплив робить зміна валютно-курсової політики на основні макропоказники країни.

Як і будь-які питання, політика зміцнення обмінного курсу грн./дол. має своїх прихильників (А. Гальчинський, В. Стельмах) і супротивників (С. Яременко, Т. Ковальчук, В. Найдьонов).А вони, у свою чергу, зазначають позитивні та негативні сторони політики зміцнення.

Позитивні сторони зміцнення:

1. Здешевлення критичного імпорту енергоносіїв.
2. Здешевлення технологічного імпорту машин і устаткування, що відповідає інноваційній моделі розвитку української економіки.
3. Здешевлення обслуговування зовнішнього боргу і зменшення гривневого еквівалента зовнішніх запозичень.
4. Здешевлення цінової динаміки (дефляційний вплив курсової політики.
5. Здешевлення виробництва в експортерів, що впливає на ціни.
6. Стимулювання до відновлення виробничих фондів (збільшення інвестицій).

Негативні сторони зміцнення:

1. Випереджальне зростання імпорту порівняно з експортом, у результаті якого може з'явитися від'ємне сальдо торговельного балансу з усіма наслідками, що випливають.
2. Зменшення експортного виторгу і надходжень валюти на ринок.
3. Падіння цін на імпортні товари, зниження конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників та їхнє поступове витіснення з ринку.
4. Зменшення обсягів експорту і надходжень до бюджету.

5.Штучна підтримка і підвищення обмінного курсу за рахунок кредитів МВФ і валютного резерву країни.

6.Подальше підвищення обмінного курсу внаслідок збільшення спекулятивного капіталу.

Прихильники ревальвації вказують на те, що реальний курс гривні суттєво недооцінений. Обчислення, проведені за методикою визначення "Big Mac"-індексу, засвідчують поточну недооцінку гривні на 53%.

При ревальвації гривні експортери якщо трохи і програють у експортній виручці, то вони, як і всі учасники ринку, виграють від зниження інфляційної складової у зростанні номінальної оплати праці, досягнення більшої макроекономічної стабільності, поліпшення умов технологічного оновлення на базі імпортного обладнання. Проте найвагомішим позитивним макроекономічним наслідком є дезінфляційний ефект, що виникає лише тоді, коли спрацьовують відповідні ринкові та урядові важелі, за допомогою яких розподіляють дохід від відносного здешевлення імпорту між усіма учасниками ринку, а не лише між нетто-імпортерами. Ведучи мову про вплив ревальвації валютного курсу на показники зовнішньоборгового фінансування дефіциту бюджету, слід зазначити, що значна частина нашого державного боргу лежить на совісті розробників перших кроків валютної політики України, адже треба було відразу встановити ринковий обмінний курс рубля і гривні, тоді й боргів було б менше перед Росією за енергоносії. Надмірна доларизація і величезна заборгованість на тлі занепаду національного виробництва і тотальної бідності населення – наслідки механічного виконання рекомендацій іноземних монетаристів. Взагалі ж розрахунки свідчать, що зміна курсового режиму істотно не позначиться на величині нетто-надходжень до бюджету.

Використовуючи інструмент зміцнення обмінного курсу, можна зменшити інфляцію на 2,4% ціною втрати 17,2 млрд. грн. номінального ВВП і зменшення темпу зростання на 1,7%. Внаслідок же знецінення обмінного курсу номінальний ВВП збільшується на 18,4 млрд./грн., темп зростання реального ВВП – на 1,9%, інфляція – на 3,4%.

Отже, конкретні зміни обмінного курсу необхідно проводити з урахуванням поставлених кінцевих цілей, пріоритетів і поточної економічної та цінової динаміки.